

תפ"ח (מרכז) 34352-06-10 - מדינת ישראל נ' פלוני

פלילי - חוק העונשין - עבירות המתה

var MareMakom = "תפח (מרכז) 34352-06-10 - מדינת ישראל נ' פלוני, תק-מח 1871(1), 14/01/2014";
{p.IDHidden{display:none

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

תפ"ח 34352-06-10 מדינת ישראל נ' פלוני(עציר) 14 ינואר 2014

לפני:

כב' השופט מנחם פינקלשטיין, סג"נ - אב"ד
כב' השופטת ליאורה ברודי
כב' השופט רמי אמיר

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

פלוני (עציר)

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד נאוה טולדנו

ב"כ הנאשם: עו"ד ניל סיימון

הנאשם הובא על ידי שב"ס

גזר דין

1. הנאשם הורשע לפי הודייתו בכתב האישום, לאחר תום שמיעת הראיות, ברצח אשתו, עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין" או

עמוד 1

"החוק".

הנאשם הגיע לבית אשתו, כשהוא מצויד בסכין, דקר אותה בראשה ובגבה לפחות 12 דקירות, אשר כתוצאה מהן נגרם מותה במקום.

2. לאחר הרשעתו עתר הנאשם כי נורה, שסעיף 300(א)(2) לחוק העונשין חל עליו, וכי יש לאפשר לו לטעון לענישה מופחתת. לאחר שמיעת ראיות וסיכומים לעניין זה, דחינו את הבקשה.

3. כעת הגענו לשלב גזירת הדין.

4. כמתחייב מהוראת סעיף 300(א) רישא לחוק העונשין - יש לגזור על הנאשם את עונש החובה של מאסר עולם, וכך אנו פוסקים.

עניין זה מוסכם, ואין גם חולק על כך שימי מעצרו של הנאשם יובאו במניין ימי מאסרו.

5. נותר לדון בעניין החיוב בפיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין.

ב"כ המאשימה מבקשת לחייב את הנאשם לשלם את סכום הפיצויים המקסימאלי, 258,000 ₪, לכל אחד מקרוביה הישירים של המנוחה - שני ילדיה הקטינים (להלן: "הילדים"), ואמה של המנוחה, היא סבתם של הילדים (להלן: "הסבתא").

ב"כ הנאשם מתנגד.

6. למעשה לא הייתה כל מחלוקת על עצם ההצדקה העקרונית לחיוב מלא כאמור בשים לב למעשה הנפשע, לתוצאה הקשה, ולנזק ולכאב המר שנותרו מנת חלקם של הילדים והסבתא.

המחלוקת האמיתית בין הצדדים התמקדה אך ורק בשאלת ההצדקה הקונקרטית לחיוב בפיצויים כאמור, לנוכח קיומו של פסק-דין בתביעה אזרחית שהגישו עיזבון המנוחה, הילדים והסבתא נגד הנאשם בשל רציחתה של המנוחה.

7. מסתבר, כי עוד ביוני 2010, במקביל להגשתו של כתב האישום בתיק זה, פנו העיזבון והילדים (באמצעות הסבתא) והסבתא עצמה לביהמ"ש לענייני משפחה בכפר סבא, והגישו תביעה לפיצויים כאמור נגד הנאשם (תמ"ש 38814-06-10).

הנאשם-הנתבע לא הגיש כתב הגנה, ואף ויתר על זכותו להתייצב לדיון.

כיוון שכך, ביום 12.1.11 נתן ביהמ"ש לענייני משפחה פס"ד בהעדר הגנה, וחייב את הנאשם לשלם לתובעים פיצויים בשיעור של 4.5 מיליון ₪ (בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה, 23.6.10), ושכ"ט עו"ד והוצאות משפט בשיעורים שנקבעו בפסה"ד. כן הוטלו ואושרו בפסה"ד עיקולים על כספים, זכויות ומכוניות של הנאשם.

8. עיינו בפסיקתא, שהוגשה לנו במהלך הטיעון לעונש, ומסתבר כי סכום הפיצויים הכולל שנפסק, חולק ע"י ביהמ"ש לענייני משפחה באופן הבא: 2.5 מיליון ₪ לעיזבון; 750 אלף ₪ לשני

הילדים בגין אובדן שירותי אם; 750 אלף ₪ לעיזבון כפיצויים עונשיים; ו-500 אלף ₪ לסבתא כמיטיבת נזקיהם של העיזבון ושל הילדים.

אלא שבהיותם של הילדים יורשיה היחידים של המנוחה, הרי ש"העיזבון" בו דובר בפסה"ד של ביהמ"ש לענייני משפחה הוא, בעצם, הילדים לבדם - ולכן הם לבדם זכאים לפי פסה"ד לפיצויים בסך כולל של 4 מיליון ₪ (ובכלל זה 750 אלף ₪ פיצויים עונשיים), ואילו הסבתא זכאית ל-500 אלף ₪ כמיטיבת נזקיהם בלבד.

9. ב"כ הצדדים הוסיפו ואישרו בפנינו, כי הנאשם שילם עד כה 180,200 ₪ מתוך חובו הפסוק, ע"י מימוש עיקול על כספים שהוחזקו אצל עורך-דין ומהווים את חלקו של הנאשם בתמורה שהתקבלה ממכירת הדירה המשותפת לו ולמנוחה. שאר העיקולים טרם מומשו, וטרם נפתח כל תיק הוצל"פ לשם מימושם ולשם גביית כלל החוב הפסוק.

10. מכאן לטיעוני הצדדים במחלוקת המשפטית העומדת להכרעתנו.

11. ב"כ המאשימה טענה, כי יש לחייב את הנאשם בפיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין במנותק מהחייב בפיצויים האזרחיים לפי פסה"ד של ביהמ"ש לענייני משפחה - אלא שיש להורות כי הילדים והסבתא לא יפרעו פעמיים, ויש לקזז מהחייב האזרחי כל סכום שייגבה בגדר הפיצויים בהליך הפלילי.

לטענת ב"כ המאשימה, התכלית של החייב בפיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין שונה מהתכלית של הפיצויים האזרחיים. הפיצויים לפי סעיף 77 לחוק נושאים אופי משולב, אזרחי ופלילי, ואינם פיצויים נזיקיים גרידא. בנוסף לתכלית של פיצוי על נזק, יש להם גם תכלית של הבעת סלידה של ביהמ"ש מהמעשה הנפשע. כן יש להם תכלית נוספת של מתן סעד מידי לנפגע העבירה מבלי שיאלץ להמתין לסיום ההליכים האזרחיים, ומתן מנגנון גבייה נוסף באמצעות המרכז לגביית קנסות, וכך למנוע מנפגע העבירה את הצורך בעימות נוסף עם העברין במסגרת ההליך האזרחי.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה, המלמדת שאין לשלול את החייב בפיצויים בהליך הפלילי רק בשל פתיחת הליכים אזרחיים ע"י נפגע העבירה.

עוד טענה, כי אין בפסיקת פיצויים עונשיים בהליך האזרחי כדי לשלול את הפיצויים בהליך הפלילי, כיון שיש לפרש את סעיף 77 לחוק העונשין באופן ליברלי, לטובת הנפגעים וקורבנות העבירה, וכדי להעביר את המסר שקולו של נפגע העבירה נשמע.

12. ב"כ הנאשם טען, כי אין מקום לחייב בפיצויים בהליך הפלילי כאשר נפסקו כבר פיצויים בהליך האזרחי, ולא כל שכן כאשר נפסקו שם גם פיצויים עונשיים, ובשיעור קרוב לשיעור המלא שניתן לפוסקו בהליך הפלילי.

הסנגור הקדים וטען, כי הפיצויים בהליך הפלילי נועדו רק כדי לפצות על נזק ולייתר את הצורך בהליך האזרחי, או כדי להוות מקדמה על-חשבון הפיצויים האזרחיים, כאשר בסוף ההליך האזרחי הם ינוכו מהחייב האזרחי.

דא עקא, שבענינו הסתיים ההליך האזרחי מייד, ובטרם ההכרעה במשפט הפלילי, וכעת לא ניתן יהיה עוד לנכות ולקזז את הפיצויים הפליליים, אם יפסקו, מהפיצוי האזרחי. התוצאה של מצב דברים זה היא, כך אליבא דסנגור, פיצוי כפול ועונש כפול - ולזאת לבטח לא כיוון המחוקק, ואין לאפשר זאת.

הסנגור הוסיף והציע, כי התכלית של הבעת הסלידה מהמעשה הנפשע מושגת בהליך הפלילי ע"י עונש הקנס, ולא ע"י פסיקת הפיצויים. אך מכל מקום, כאשר נפסקו כבר פיצויים עונשיים בהליך האזרחי, פיצויים שתכליתם היא עונשית גרידא - ודאי שאין לשוב ולחזור על כך בהליך הפלילי, שהרי מטרה זו הושגה כבר ממילא.

באשר לגבייה ציין הסנגור, כי אין בחיוב בהליך הפלילי להוסיף דבר, כיון שעומדים לזכות הילדים והסבתא עיקולים על כל נכסי הנאשם, ואם הם לא פנו להליכי הוצ"פ משמע שאין עוד ממה להיפרע.

עוד טען הסנגור, כי השפעת החיוב בפיצויים הפליליים במצב של העדר יכולת להיפרע, תתבטא בפגיעה לא-מידתית בזכות הנאשם לעתור בבוא העת לקציבת העונש ולשחרור על-תנאי ("שליש"), אך זאת היא מטרה זרה שאין לאפשר את מימושה.

דיון והכרעה

13. נקדים ונפתח במושכלות יסוד.

הפיצויים בהליך הפלילי בגדרו של סעיף 77 לחוק העונשין (להלן, לשם הנוחיות גרידא: "**הפיצויים הפליליים**") הינם פיצויים מיוחדים הנושאים אופי מורכב. אמת, בעיקרם ובמהותם אלו פיצויים בעלי מאפיינים אזרחיים מובהקים של פיצוי על נזקו וסבלו של קורבן העבירה. אך יש בהם, בפיצויים הפליליים, גם תכלית חברתית-דיונית הנובעת מאופיים האזרחי - כסעד מידי וכמנגנון גבייה נוסף לנפגעי העבירה, עד אשר אלה ימצו את ההליכים האזרחיים, ולעתים אף כדי לייתר את הצורך שלהם להידרש להליכים כאלה ולחסוך מהם את העימות הנוסף עם הנאשם בהליכים כאלה. ויש בהם, בפיצויים הפליליים, גם מספר תכליות "פליליות" הנובעות מהסביבה הנורמטיבית ומהמסגרת הדיונית שלהם - הבעת עמדתה הערכית של החברה וסלידתה ממעשה העבירה; מתן ביטוי לשיתופו של נפגע העבירה בהליך הפלילי; וראשית היטהרות של הנאשם עצמו, כחלק מהליך שיקומו.

לשיקולים אלה ראו, בעיקר: רע"פ 9727/05 פלוני נ. מ"י (8.8.07).

14. כפועל יוצא מהאמור לעיל, אין בפסיקתם של פיצויים פליליים כדי לשלול את האפשרות לתבוע פיצויי נזיקין אזרחיים בתביעה אזרחית, ואין בעצם הגשתה של תביעה אזרחית כדי לשלול פסיקת פיצויים פליליים.

יחד עם זאת, בהינתן האפשרות לפסוק פיצויים בשני ההליכים, וכיוון שבד"כ מקדים ההליך הפלילי את ההליך האזרחי - אזי בד"כ יביא ביהמ"ש האזרחי בחשבון שיקוליו את פסיקת הפיצויים הפליליים, ובד"כ אף ינכה מהפיצויים האזרחיים את החיוב בפיצויים הפליליים, אך זהו עניין שנתון לשיקול דעתו של ביהמ"ש האזרחי.

גם לעניין זה ראו את שנפסק ברע"פ 9727/05 הנ"ל, וכן ברע"פ 228/05 יאגודיב נ. מ"י (25.1.05).

15. עוד מצאנו בפסיקה, כי ככלל לא ייפסקו "פיצויים עונשיים" (punitive damages) בהליך האזרחי לאחר שהושתה כבר סנקציה פלילית על הנאשם במסגרת ההליך הפלילי; אך גם כלל זה אינו יוצר מחסום הרמטי לחלוטין, וייתכנו חריגים במקרים נדירים שבנדירים.

וראו דעת הרוב ברע"פ 9670/07 פלונית ואח' נ. פלוני (6.7.09) וההחלטה בדנ"א 7565/09 (1.4.10) באותו עניין.

16. ענייננו יוצא מגדר הכללים וההלכות דלעיל בשניים אלה: האחד, שההליך האזרחי בענייננו הסתיים בפסיקת פיצויים אזרחיים בטרם הסתיים ההליך הפלילי; השני, שבגדר ההליך האזרחי דנן לא נפסקו פיצויי נזיקין "רגילים" בלבד, אלא נפסקו גם פיצויים עונשיים.

הדילמה העומדת להכרעתנו היא, אפוא, כלום יש בכל אחד מהנתונים הייחודיים דלעיל או במשקלם המצטבר כדי להשליך על הכרעתנו בשאלת חיובו של הנאשם בפיצויים הפליליים בגדר סעיף 77 לחוק העונשין?

להלן נדון בכל אחת מהסוגיות.

הקדמת הפיצויים האזרחיים לפיצויים הפליליים

17. בכל הנוגע לסדר הזמנים, של פסיקת הפיצויים בהליך האזרחי לפני גזר הדין בהליך הפלילי - לא ראינו בכך כל טעם משכנע להימנע מפסיקת פיצויים פליליים במסגרת גזר הדין.

כפי שציינו, תכליתם של הפיצויים הפליליים אינה רק לשמש כסעד זמני או כמעין פיצויים תכופים. יש לפיצויים הפליליים גם תכליות נוספות, כגון הבעת סלידתה של החברה מהעבירה, שיתופו של הקורבן בהליך הפלילי, ותחילת היטהרותו העצמית של הנאשם. ותכליות אלו לא מוצו בעצם פסיקת הפיצויים בהליך האזרחי.

זאת ועוד, יש הצדקה לפסיקת פיצויים פליליים גם לאחר שנפסקו כבר פיצויים אזרחיים בשל התכלית החברתית-דיונית של הוספת נתיב גבייה ואכיפה נוסף. הפיצויים האזרחיים ניתנים לאכיפה בהליכי הוצל"פ ישירים בין נפגעי העבירה לבין הנאשם, בעוד שהפיצויים הפליליים נאכפים ע"י המרכז לגביית קנסות עבור נפגעי העבירה - וכך ניתן לחסוך מהם את העימות הישיר עם הנאשם בהליכי הגבייה, מטרה ראויה כשלעצמה.

18. הסנגור המלומד הלין בעניין אחרון זה, כי בחירתם של הילדים והסבתא שלא לפתוח בהליכי הוצל"פ למרות קיומם של העיקולים, מעידה שאין ממה להיפרע וכי הנאשם חסר יכולת כספית - אך כי בנסיבות אלו יביא החיוב בפיצויים הפליליים לפגיעה לא-ראויה בזכותו של הנאשם לעתור בבוא העת לקציבת עונש המאסר ולשחרור מוקדם על-תנאי.

לא נוכל להסכים לטיעון זה, ומכמה טעמים.

ראשית, הבחירה שלא לנקוט לעת הזו הליכי הוצל"פ הוסברה בקושי כלכלי של הילדים והסבתא

לממן את הליכי ההוצל"פ - קושי שאינו קיים בנתיב הגבייה של הפיצויים הפליליים.

שנית, ההימנעות לעת הזו מהליכי הוצל"פ ניתנת להסבר גם ברתיעה מפני עימות ישיר עם הנאשם בהליכים ישירים כאלו, רתיעה שמטבע הדברים אינה מוצהרת אך ניתן להבינה - ואף קושי זה בא על פתרונו בנתיב הגבייה של הפיצויים הפליליים.

ושלישית ועיקר, הוספת נתיב אכיפה נוסף ע"י פסיקת פיצויים פליליים נובעת גם מתוך ההנחה שייתכן כי זהו נתיב אפקטיבי יותר - ודווקא טיעוני הסנגור יוכיחו זאת. שהרי ככל שאי-תשלום הפיצויים יישקל כנגד קציבת העונש או שחרור מוקדם על-תנאי (ואמנם זהו שיקול רלבנטי, אף שלא שיקול בלעדי) - כך יגדל התמריץ לנאשם לפרוע את חובו, תמריץ שאינו קיים בנתיב האכיפה של הפיצויים האזרחיים. כמובן שאם מדובר בנאשם חסר יכולת, הוא יוכל לטעון זאת בפני הגופים המוסמכים לדון בשאלת קציבת העונש או השחרור המוקדם - אך לשם כך יהיה עליו להניח תשתית ראייתית לעניין מצבו הכלכלי ולעניין המאמצים שעשה לצורך פרעון החוב. לכן מדובר בנתיב אכיפה ובתמריץ לאכיפה שישומם ראוי ומידתי, ואין בהם כל פסול.

19. עוד טען הסנגור, כי בשים לב לסדר הזמנים של פסיקת הפיצויים, ולנוכח העובדה שביהמ"ש האזרחי נתן את פסק-דינו וקם מכסאו - אין הוא מוסמך עוד לנכות את הפיצויים הפליליים מהפיצויים האזרחיים שפסק, וכך ייווצר חיוב כפול.

גם לזאת לא נוכל להסכים.

ראשית, ההנחה שיש חובה לנכות מהפיצויים האזרחיים את הפיצויים הפליליים אינה נכונה - וכפי שהראינו, זהו אמנם הכלל, אך מדובר בכלל שבשיקול דעת, ויישומו נתון לבתי המשפט בכל עניין ועניין.

שנית ועיקר, הגם שביהמ"ש האזרחי אכן סיים את מלאכתו - אין כל מניעה להשיג אותה תוצאה של ניכוי ע"י קביעה של בימ"ש זה, בחיבו את הנאשם בפיצויים פליליים, כי חיוב זה יהיה סולידארי עם החיוב בפיצויים האזרחיים, וכי לא ניתן יהיה להיפרע מהנאשם יותר מסכום הפיצויים הגדול יותר.

במאמר מוסגר נוסף, כי ייתכן וזו אף הפרקטיקה הראויה במקרה הרגיל לביהמ"ש האזרחי, הפוסק פיצויים אזרחיים לאחר פסיקת פיצויים בהליך הפלילי - משום שקביעת סולידאריות בין חיובים, להבדיל מניכוי של האחד מהשני, מותירה את היתרון הטמון בשני נתיבי הגבייה והאכיפה, כאשר ניתן לנקוט בכל נתיב עד לסכום המקסימלי שבגדרו, ובלבד שסך כל הגבייה בשני הנתיבים לא תעלה על סכום הפיצויים הגדול יותר.

הפיצויים העונשיים בהליך האזרחי, והשלכתם על הפיצויים הפליליים.

20. עניין זה, של היחס בין פסיקת פיצויים עונשיים בהליך האזרחי לבין פסיקת הפיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין - נראה לנו מורכב יותר.

21. כפי שצינו לעיל, ביהמ"ש לענייני משפחה חייב בפסק דינו את הנאשם לשלם לילדים, בין

היתר, פיצויים עונשיים בסך 750,000 ₪ בשל רציחתה של אמם.

חיוב זה ניתן ונפסק לפני שלוש שנים, ביום 12.1.11, אחרי הגשת כתב האישום, אך בטרם הורשע הנאשם ובטרם באנו כעת לגזירת עונשו.

22. בכל הנוגע ליחס בין החיוב בפיצויים אזרחיים באופן כללי לבין החיוב בפיצויים פליליים, הבענו כבר את דעתנו, המבוססת על פסיקת ביהמ"ש העליון, כי אין הם סותרים זה את זה.

ואולם, ככל שהפיצויים בהליך האזרחי כוללים גם מרכיב של פיצויים עונשיים (punitive dama מתעוררת השאלה - ך האזרחי כוללים גם מרכיב של פיצויים עונשיים וינם פלילים הגהורשע הנאשם ובטרם בנו כעת לגזירת עונשו.

תן לנקוט בכל ges), מתעוררת השאלה - כלום אין פיצויים אלו חופפים במהותם את הפיצויים הפליליים לפי סעיף 77 לחוק העונשין, עד כדי כך שאין הם יכולים להתקיים זה בצד זה, ואין לפסוק גם את זה וגם את זה, אפילו אם נורה על אכיפתם בחופף, משום שמדובר למעשה בפיצוי כפול ובעונש כפול?

23. ברע"א 9770/07 **פלונית ואח' נ. פלוני (6.7.09)** התעוררה מחלוקת בדבר פסיקת פיצויים עונשיים בהליכים אזרחיים אחרי שנגזר עונש בהליך פלילי (באותו עניין נגזרו על הנאשם עונשי מאסר, ואף נפסקו פיצויים לפי סעיף 77 לחוק).

שופטי הרוב (כב' השופטים רובינשטיין ודנציגר) סברו, שככלל ייפסקו פיצויים עונשיים בהליך אזרחי במקרים חריגים בלבד; ואולם במקרה שנגזר כבר עונש בהליך פלילי אז ייפסקו בהליך האזרחי פיצויים עונשיים רק במקרים "**חריגים שבחריגים (חריגים עד שקשה לתת להם דוגמא)**", כיון שהרציונאל של הפיצויים העונשיים הוא עונש והרתעה ולא ריפוי או תיקון, והם "**נועדו לשקף את סלידתה של החברה מהתנהגותו של העבריין**"; אך "**כאשר מנוהל הליך פלילי, מושגות תכליות אלו בהליך הפלילי - זהו מקומן ואין להן מקום של ממש בהליך האזרחי**".

כב' השופט ריבלין סבר בדעת מיעוט, כי לפיצויים העונשיים בהליך האזרחי ניתן לייחס גם תכליות "נזיקיות" יותר, הן במישור ההרתעה היעילה בין הצדדים, והן במישור התרופתי. לדעתו, סביר שהנטייה לפסוק פיצויים עונשיים תפחת במקום שתכליותיהם מוצו בהליך פלילי קודם - ואולם דווקא עצם פסיקתם של הפיצויים הפליליים לפי סעיף 77 באותו הליך פלילי אינה רלבנטית לפסיקת פיצויים עונשיים בהליך האזרחי.

בקשה לדיון נוסף בעניין זה נדחתה בדנ"א 7565/09 **פלונית ואח' נ. פלוני (1.4.10)**, תוך שהנשיאה בינש מאשרת את דעת הרוב ומציינת, כי פסה"ד לא מנע לחלוטין את האפשרות לפסוק פיצויים עונשיים במקרים המתאימים גם כאשר הנתבע נענש כבר במסגרת הליך פלילי.

24. הסנגור המלומד ביקש ללמוד מפסה"ד בפרשת **פלונית הנ"ל**, כי אכן מדובר בהסדרים מקבילים המוציאים זה את זה, וכי הלכה זו פועלת בשני הכיוונים. לשון אחר: כשם שפסיקת פיצויים בהליך הפלילי תשלול פסיקת פיצויים עונשיים בהליך האזרחי, כך גם פסיקת פיצויים

עונשיים בהליך האזרחי תשלול את פסיקת הפיצויים בהליך הפלילי.

25. הטענה שובת לב, אך לא ראינו לקבלה.

אכן, דעת הרוב בעניין **פלונת** ראתה בפיצויים העונשיים בהליך האזרחי כמשרתים רק את התכליות של "עונש, הרתעה, והבעת סלידתה של החברה", שהן בעיקרן תכליות "פליליות" שמקומן בהליך הפלילי. לכן נפסק שם, שמקום שתכליות אלו מוצו כבר בהליך הפלילי, אין מקום להוסיף עליהן בהליך האזרחי.

אך, בכל הכבוד, אין פירושו של דבר שאלו כל התכליות של המשפט הפלילי, או כי נקיטה בהליך אזרחי ופסיקת פיצויים בגדרו מייתרת את כלל ההליך הפלילי ושוללת את פסיקת הפיצויים בגדרו.

אין למצוא בעניין **פלונת** כל הצעה "להפריט" את המשפט הפלילי, ולקבוע "מרוץ זמנים" בין רשויות התביעה לבין נפגע העבירה, לעניין בחירת ההליך המתאים למימוש תכליותיו של המשפט הפלילי.

ההיפך הוא הנכון. כל שנקבע בעניין **פלונת** הוא, שההליך הפלילי הוא "דרך המלך" ליישום תכליותיו של המשפט הפלילי - ולכן נדחת מפניו פסיקת הפיצויים העונשיים בהליך האזרחי.

זאת ועוד. "העימות" שהוצג בפרשת **פלונת** לא היה דווקא בין הפיצויים בהליך הפלילי לבין הפיצויים העונשיים בהליך האזרחי, אלא בין כלל הפונקציות של ההליך הפלילי לבין הפיצויים העונשיים בהליך האזרחי. אך הרי גם הסנגור אינו טוען שפסיקת פיצויים עונשיים בהליך האזרחי תחילה תשלול, למשל, את עצם ההעמדה לדין בהליך הפלילי או את גזירת עונש המאסר בהליך הפלילי לאחר מכן.

יתרה מכך. סל התכליות של הפיצויים הפליליים לפי סעיף 77 לחוק העונשין רחב מהתכליות המצומצמות של הפיצויים העונשיים בהליך האזרחי. כך למשל, התכלית השיקומית של הנאשם, של ראשית הטהרתו ע"י תשלום הפיצוי. כך למשל, התכלית של שיתוף נפגע העבירה בהליך הפלילי. וכך למשל, וזאת חשובה במיוחד בענייננו - התכלית של הקמת נתיב נוסף לגבייה ולאכיפה, שהיא תכלית חברתית-דיונית שנועדה לסייע לקורבן העבירה.

לכן, גם אם נפסקו פיצויים עונשיים בהליך האזרחי - עדיין יש מקום והצדקה לפסיקת פיצויים פליליים בהליך הפלילי, כדי לשרת תכליות נוספות אלו.

יחד עם זאת, איננו מתעלמים מהחשש מפני כפל פיצוי ועונש - אך זאת ניתן כאמור לאיין, ולהגיע לאיזון הראוי, ע"י קביעת הסולידאריות של החיובים כאמור לעיל, כך שלא תהיה גבייה כפולה ומצטברת.

26. בשולי הדברים נעלה נקודה נוספת לעניין הסולידאריות של החיוב בפיצויים הפליליים לסבתא עם החיוב בפיצויים לטובתה בהליך האזרחי.

אמת, הסבתא לא זכתה בהליך האזרחי בפיצויים עונשיים, ואף לא בפיצויים על נזק לא ממוני - אלו נפסקו לעיזבון בלבד, קרי לילדים. כל שהסבתא זכתה בו בהליך האזרחי הוא פיצויים

על הטבת נזקיהם של הילדים. אלא שתוכן החיוב והעילה לפסיקתו אינם מעלים ואינם מורידים לענייננו.

ההצדקה לניכוי הפיצויים הפליליים מהפיצויים האזרחיים במקרה הרגיל, וההצדקה לקביעת החיובים כחיובים סולידאריים כמו בענייננו, אחת היא - ראיית פסיקתם של הפיצויים הפליליים כפסיקת פיצויים "על-חשבון", וכהעמדת נתיב גבייה נוסף.

אילו לא נפסקו לסבתא כל פיצויים בהליך האזרחי, לא היה מקום לנכות או לקבוע סולידאריות עם החיוב הפלילי כלפיה - אך משנפסקו לה פיצויים בהליך האזרחי בקשר עם רציחתה של המנוחה, היא סיווגם המשפטי אשר יהא, נכון וראוי יהא להורות על חפיפה ולא על הצטברות לפיצויים הפליליים.

סוף דבר

27. על יסוד כל האמור לעיל, **גוזרים אנו על הנאשם עונש של מאסר עולם**, החל מיום מעצרו, 2.6.10.

כן מחייבים אנו את הנאשם לשלם פיצויים לנפגעי העבירה כמפורט להלן:

258,000 ₪ לבנה של המנוחה, הקטין __

258,000 ₪ לבנה של המנוחה, הקטין __

258,000 ₪ לאמה של המנוחה.

כל התשלומים יהיו לידי אמה של המנוחה, המשמשת כאפוטרופסית לילדים הקטינים, ואשר תחזיק עבורם כל כספים שיתקבלו לזכותם עד הגיעם לגיל 18.

הנאשם ישלם את כל תשלומי הפיצויים עד יום 1.5.14.

כל חיוביו של הנאשם בפיצויים כאמור יהיו סולידאריים ובחופף עם חיובו בפיצויים לפי פסה"ד של ביהמ"ש לענייני משפחה בכפר-סבא בתמ"ש 38814-06-10, במובן זה שלא ניתן יהיה לגבות יותר מסכום הפיצויים הכולל הגדול יותר (קרי זה שנפסק בביהמ"ש לענייני משפחה).

ב"כ המאשימה תעביר למזכירות את פרטיה של אמה של המנוחה.

הודעה זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן והודע היום י"ג שבט תשע"ד, 14/01/2014 במעמד הנוכחים.